Gemeente Diemen

Informatie van het college

Onderwerp : Gevolgen algemene uitkering Septembercirculaire 2024
Datum : 22 oktober 2024

Wat is de concrete aanleiding van de informatie?

Voorgeschiedenis

- *Algemene uitkering*

De Algemene uitkering (AU) is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Het Rijk oefent geen invloed uit op de besteding van Algemene uitkering. De gemeente hoeft geen verantwoording af te leggen over de inzet van deze Rijksmiddelen. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen waaraan de middelen besteed worden. De Algemene uitkering is opgebouwd uit:

- De basisuitkering: deze wordt gevormd door maatstaven in combinatie met bijbehorende gewichten en de uitkeringsfactor;
- Decentrale- en integratie-uitkeringen: uitkeringen voor een specifiek doel (bijvoorbeeld Wmo);
- Vermindering eigen belastinginkomsten: het Rijk vermindert de Algemene uitkering met de inkomsten die een gemeente verkrijgt uit OZB-belastingen. De hoogte van de vermindering wordt op macroniveau vastgesteld.

- Circulaires

Gemeenten ontvangen tenminste op drie momenten in het jaar informatie over de ontwikkeling van het Gemeentefonds en de Algemene Uitkeringen in drie circulaires:

1. De Meicirculaire is op basis van de Kadernota van het Rijk. Deze circulaire bevat begrotingsvoornemens van het Rijk. Daarnaast worden beleidsmaatregelen bekendgemaakt. Onze Programmabegroting wordt op deze circulaire gebaseerd.
2. De **Septembercirculaire** is op basis van de Miljoenennota. Deze circulaire bevat een aanpassing van de uitkeringsfactor als gevolg van loon- en prijsinflatie. Ook worden op basis daarvan de bedragen per maatstaf aangepast. De bevoorschotting aan de gemeenten voor het komende jaar is op deze circulaire gebaseerd.
3. De Decembercirculaire is ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota van het Rijk. Deze circulaire bevat een verdere bijstelling als gevolg van loon- en prijsinflatie.

Daarnaast bevat iedere circulaire informatie over grote ontwikkelingen in het Gemeentefonds, zoals de herverdeling van het Gemeentefonds.

Inhoud van het voorstel

De Septembercirculaire geeft een eerste doorkijk voor de doorberekening van de kabinetsplannen. In de circulaire is een eerste doorrekening gemaakt van de op Prinsjesdag gepresenteerde Rijksbegroting. Verwachting is dat de Meicirculaire 2025 meer duidelijkheid geeft over de financiële effecten van de kabinetsplannen.

De Septembercirculaire heeft op alle jaren een positief financieel effect. In 2024 is het effect € 0,3 miljoen. In 2025 en 2026 is het effect rond de € 1,5 miljoen. Vanaf 2027 stabiliseert het positieve effect zich tot circa € 0,3 miljoen.

In 2024 ontstaat het voordeel door de afrekening van het BTW-compensatiefonds.
Als gevolg van de herijking op het gemeentefonds heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de maatstaf “Huishoudens met een laag inkomen met drempel”. Deze maatstaf geeft aan of een gemeente ten opzichte van andere gemeente relatief veel lage inkomens heeft. De reden van de aanpassing is dat de maatstaf over de jaren heen een grillig beeld laat zien. Dat is in strijd met een belangrijk uitgangspunt voor de herijking, namelijk dat het gemeentefonds stabiel moet zijn. Besloten is vooruitlopend op de uitkomsten van de evaluatie van de herijking van het gemeentefonds een nieuwe definitie van deze maatstaf te gaan hanteren. Resultaat is dat de maatstaf over een meerjarig

gemiddelde wordt berekend, waardoor de stabiliteit wordt vergroot. Voor Diemen levert dit met name in de eerste jaren een positief effect op.

Na verwerking van de Septembercirculaire verbetert het structurele meerjarenperspectief. De eerste jaren wordt het tekort kleiner maar blijft negatief. Vanaf 2027 loopt het tekort op.

- Financiële gevolgen Septembercirculaire 2024

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Stand Meicirculaire 2024	61.145	62.545	60.200	61.020	61.830
Uitkeringsfactor					
Aanpassing accres / indexering	-35	235	170	80	15
Afrekening BCF-plafond 2024	665				
Hoeveelheidsverschillen	-55	1.710	1.205	470	560
Uitkeringsfactor (ontwikkeling uitkeringsbasis)	-360	-230	-185	-185	-230
Taakmutaties					
Wet op de lijkbezorging			5	5	5
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)		10	10	10	10
Digitaal Stelsel Omgevingswet	-20	-25	-30	-40	-45
Bijstand jongerennorm			-10	-10	-10
Besparingsverlies jeugd			580	550	550
Indexatie Wmo demografie			65	130	190
Integrale, Decentrale en Specifieke Uitkeringen (IU / DU /SU)					
Wet Betaalbare huur	50	90	75	40	35
Alleenverdienersproblematiek 2023-2024	20				
Openbare bibliotheken		100	100		
Overige ontwikkelingen	15				
3D's in het sociaal domein					
Participatie		20	20	20	20
Stelposten					
Budget Jeugdzorg			-5	-5	55
Totaal mutaties septembercirculaire	**280**	**1.910**	**2.000**	**1.065**	**1.155**
Eindstand Septembercirculaire	61.425	64.455	62.200	62.085	62.985
Mogelijke claims (besluitvorming in 2025)					
Taakstelling Jeugdzorg verlagen			-580	-550	-550
Stelpost WMO opnemen			-65	-130	-190
Bibliotheek gelden		-100	-100		
Wet Betaalbare huur		-90	-75	-40	-35
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)		-10	-10	-10	-10
Participatie (IU)		-20	-20	-20	-20
Totaal mogelijke claims	0	-220	-850	-750	-805
Effect op begrotingssaldo	**280**	**1.690**	**1.150**	**315**	**350**

In de memo is de toelichting terug te vinden op de verschillende mutaties.

Gevolgen en risico's

Financieel

Onderstaand de financiële gevolgen van de Septembercirculaire 2024.

Meerjarenperspectief 2024-2028 Zoals opgenomen in Programmabegroting 2025 Bedragen x € 1.000	**2024#**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
- Structureel		695	-1630	-1350	-2.675
- Incidenteel		-1485	-175	-140	-180
Saldo Programmabegroting 2025	**-155** Tekort	**-790** Tekort	**-1.805** Tekort	**-1.490** Tekort	**-2.855** Tekort
Effect Septembercirculaire 2024	280	1.690	1.150	315	350
- Structureel		2.385	-480	-1.035	-2.325
- Incidenteel		-1.485	-175	-140	-180
Aangepast meerjarenperspectief	**125** Overschot	**900** Overschot	**-655** Tekort	**-1.175** Tekort	**-2.505** Tekort

Verwacht saldo 3e kwartaalbrief 2024

De inkomsten uit het Gemeentefonds kenmerken we als een algemeen dekkingsmiddel en kunnen dus voor allerlei doeleinden als dekking worden ingezet.

De verwerking van de circulaire vindt voor 2024 plaats in de 4e kwartaalbrief 2024 en voor 2025 in de 1e kwartaalbrief 2025. De gevolgen voor 2026 en verder maken onderdeel uit van de Kadernota 2026. Ondanks de positieve effecten van de Septembercirculaire moeten we voor de langere termijn (vanaf 2027) nog steeds maatregelen nemen om tot een structureel sluitende begroting te komen. We blijven dus onveranderd inzetten op het plan van aanpak om te komen tot ombuigingen en besparingen.

Bijlagen

- Memo Septembercirculaire 2024 Diemen
- Septembercirculaire 2024 Gemeentefonds